

ปีที่ 15 ฉบับที่ 29 มกราคม - มิถุนายน 2567

เศรษฐศาสตร์กับการสะกิดพฤติกรรม สะกิดความคิด ไกล่สอแบบนี้จะไม่ไปดื่ม

Nudging Interventions on Alcohol Consumption in University Students: A Behavioral Economic Study on Pre-Exam Drinking

บุญยาพร ทองอินทร์¹ ปักจิรา ธรรมสารวรภัก² สุกฤตา ธีราโมกข์³ หทัยลักษณ์ พูลเพียร⁴ชฎาการณ์ รุ่งสว่าง⁵ ชุติกาญจน์ แสงมณี⁶ สุทัตตา แซ่เอ็ง⁷ และอากิโกะ ยามาตะ⁸

Boonyaporn Songin, Pakjira Thammasanworakit, Sukritta Theeramok, Hathailak Phunphian, Chadakarn

Rungsawang, Chutikan Sangmanee, Sututta Saeeng, and Akiko Yamada

Received : December 4, 2023 / Revised : March 29, 2024 / Accepted : April 20, 2024

บทคัดย่อ

การดื่มแอลกอฮอล์เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อด้านสุขภาพ การดำเนินชีวิตประจำวัน การทำงาน และรวมถึงด้านการเรียน อย่างไรก็ตาม คนส่วนใหญ่มีแนวโน้มตัดสินใจเลือกดื่มแอลกอฮอล์แม้ว่าจะทราบถึงโทษของการดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์พฤติกรรมที่มนุษย์มักตัดสินใจโดยคำนึงถึงความพึงพอใจในปัจจุบันและไม่คำนึงถึงผลกระทบต่อสุขภาพในอนาคต งานวิจัยฉบับนี้จึงมุ่งเน้นศึกษาผลกระทบของการดื่มแอลกอฮอล์ต่อผลการเรียนและปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 250 คน นอกจากนี้ยังศึกษาแนวทางการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้ทดลองให้ไม่ไปดื่มแอลกอฮอล์ในช่วงใกล้สอบ จำนวน 29 คน จากผลการศึกษาพบว่าวิธีการสะกิดที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด คือ การกระตุ้นด้วยความกลัวการสูญเสีย (Loss Aversion) และจากการลงพื้นที่เก็บแบบสอบถาม พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิต ได้แก่ สถานภาพ ความถี่ในการดื่ม ความรู้สึกหลังดื่ม และปริมาณการดื่ม ในส่วนของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผลการเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้แก่ อายุและทัศนคติต่อการดื่มแอลกอฮอล์ รวมถึงพบว่าการดื่มแอลกอฮอล์เป็นประจำไม่ส่งผลกระทบต่อผลการเรียนของนิสิต อย่างไรก็ตาม ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผลการเรียนของนิสิตที่ดื่มแอลกอฮอล์ ได้แก่ รายได้และทัศนคติต่อการดื่มแอลกอฮอล์

คำสำคัญ : การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม , การสะกิด , ความกลัวการสูญเสีย

¹ นิสิตคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ E-mail: boonyaporn.songin@g.swu.ac.th² นิสิตคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ E-mail: pakjira.thammasanworakit@g.swu.ac.th³ นิสิตคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ E-mail: Sukrittath@g.swu.ac.th⁴ นิสิตคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ E-mail: hathailak.phunphian@g.swu.ac.th⁵ นิสิตคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ E-mail: chadakarn.rungsawang@g.swu.ac.th⁶ นิสิตคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ E-mail: chutikan.view@g.swu.ac.th⁷ นิสิตคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ E-mail: sututta.lilly@g.swu.ac.th⁸ นิสิตคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ E-mail: akiko.yamada@g.swu.ac.th

Abstract

Drinking alcohol is a significant factor that negatively impacts health , daily life , work , and even education. However, most people tend to make decisions to consistently consume alcohol, even though they are aware of the consequences. This aligns with behavioral economics theory, where humans often make decision based on present satisfaction without considering the negative future consequences. This research focuses on studying the effects of alcohol consumption on academic performance and the influencing factors on drinking behavior of students at Srinakharinwirot University, totaling 250 individuals. Additionally, the study examines strategies to change the behavior of participant to refrain from drinking alcohol during the examination period, involving 29 participants. The results reveal that the most effective intervention is stimulating the fear of loss .In the section on conducting surveys regarding alcohol consumption, it was found that factors influencing student's alcohol consumption behavior include their status , monthly drinking frequency , post-drinking feelings, and the quantity consumed. Regarding the factors affecting the academic performance of Srinakharinwirot University students, age and attitudes towards alcohol consumption were identified. It was also found that regular alcohol consumption does not significantly impact the academic performance of students. However, factors affecting the academic performance of students who engage in alcohol consumption behavior include income and attitudes towards alcohol consumption.

Keywords : Behavior change , Nudge , Loss Aversion

ปีที่ 15 ฉบับที่ 29 มกราคม - มิถุนายน 2567

1. บทนำ

ที่มาและความสำคัญ

ปัจจุบันมีผู้ดื่มแอลกอฮอล์หลากหลายเพศและวัย ทำให้เกิดผลกระทบจากการดื่มแอลกอฮอล์ที่ส่งผลกระทบต่อความสูญเสียทางเศรษฐกิจ จากการสำรวจของศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (2561) พบว่า ความสูญเสียทางเศรษฐกิจจากการดื่มสุราที่เกิดจากการรักษาพยาบาล การสูญเสียทรัพย์สิน การสูญเสียผลิตภาพจากการขาดงานและการทำงานที่ลดลงตลอดจนการเสียชีวิตก่อนวัยอันควร โดยพบความสูญเสียประมาณ 13,033.6 ล้านบาท หรือร้อยละ 0.22-0.56 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ในปี 2546 โดยจากการใช้ข้อมูลของปี 2554 ได้ประมาณการความสูญเสียทางเศรษฐกิจ ที่เกิดจากการดื่มสุราเป็นมูลค่าประมาณ 89,797 ล้านบาท หรือร้อยละ 1.08 ของมูลค่า GDP โดยต้นทุนจากการเสียชีวิตก่อนวัยอันควร เป็นร้อยละ 83.76 ของต้นทุนทั้งหมด และรองลงมา คือ ต้นทุนจากการขาดงานอันเกิดจากพฤติกรรมบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของแรงงาน ร้อยละ 6.66

ประเทศไทยมีจำนวนผู้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประชากรวัยผู้ใหญ่ลดลง จากการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2564) พบว่า ในปี 2564 ประชากรที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป มีผู้ดื่มแอลกอฮอล์จำนวน 15.9 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 28 ซึ่งลดลงจากปี 2560 ร้อยละ 28.4 โดยพบว่าในปี 2564 จำนวนผู้ดื่มแอลกอฮอล์ของเพศชายลดลง ร้อยละ 46.4 จากร้อยละ 47.4 ในปี 2560 ในขณะที่เพศหญิงมีจำนวนผู้ดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้น ร้อยละ 10.8 จากร้อยละ 10.6 ในปี 2560 โดยในช่วงอายุที่มีผู้ดื่มแอลกอฮอล์มากที่สุด คือ กลุ่มวัยทำงาน (อายุ 25 - 44 ปี) ร้อยละ 36 และรองลงมา คือ กลุ่มวัยรุ่น (อายุ 20 - 24 ปี) ร้อยละ 33.5 และจากการสำรวจของศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (2562) พบว่า จำนวนการเสียชีวิตอันมีสาเหตุที่เกี่ยวข้องกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทย ปี 2558-2562 เฉลี่ยประมาณ 9,563 คนต่อปี คิดเป็นร้อยละ 6.6 ของการตายของประชาชนไทยรายปี

นอกจากนี้ Green and Kreuter (1999) ได้อธิบายว่า สถานที่ที่ผู้คนมักดื่มแอลกอฮอล์ คือ บ้านของตนเอง บ้านของผู้อื่น และงานเลี้ยงสังสรรค์ โดยคนส่วนใหญ่จะเลือกดื่มแอลกอฮอล์กับเพื่อนและครอบครัว รวมถึงซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ร้านค้าในชุมชนหรือร้านสะดวกซื้อ ซึ่งเหตุผลของการดื่มมีหลากหลายตามลักษณะของแต่ละบุคคล ได้แก่ การดื่มเพื่อเข้าสังคม ความต้องการทดลองดื่ม การดื่มแอลกอฮอล์เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพโดยรวม เช่น เสียการทรงตัว มึนเมา หมดสติ โรคตับแข็ง เป็นต้น ผลกระทบเชิงลบดังกล่าวอาจทำให้สูญเสียประสิทธิภาพในการดำเนินชีวิตประจำวัน ทั้งในด้านการเรียนและการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับการวิเคราะห์ตามหลักเศรษฐศาสตร์ การตัดสินใจดื่มแอลกอฮอล์ของบุคคลส่วนใหญ่มีผลมาจากอิทธิพลของสังคมและสิ่งแวดล้อมรอบข้าง (Peer Effect) Angrist (2013) ที่ใช้อารมณ์ในการตัดสินใจ โดยมีความอคติทางพฤติกรรม (Behavioral Bias) เข้ามาเกี่ยวข้อง Kahneman (2011) อธิบายว่า การตัดสินใจของมนุษย์ประกอบด้วย System 1 และ System 2 โดย System 1 คือ การตัดสินใจโดยใช้อารมณ์ ในขณะที่ System 2 คือ การตัดสินใจโดยใช้เหตุผลและผล ซึ่งบุคคลส่วนใหญ่จะตัดสินใจโดยใช้อารมณ์เป็นหลัก หรือใช้ System 1 ในการตัดสินใจเลือกดื่มแอลกอฮอล์ กล่าวคือ ไม่มีการใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์ในการตัดสินใจ ส่งผลให้ตัดสินใจตามอิทธิพลของคนรอบข้างโดยไม่คำนึงถึงผลกระทบเชิงลบจากการดื่มแอลกอฮอล์ ในอนาคต และคาดว่าจะการดื่มแอลกอฮอล์ไม่ส่งผลกระทบต่อตนเอง เนื่องจากผลกระทบนั้นยังไม่ได้เกิดขึ้นในปัจจุบัน (Projection Bias) Loewenstein, O'Donoghue and Rabin (2003) เช่น ผลกระทบทางด้านการเรียน ด้านสุขภาพ เป็นต้น

ปีที่ 15 ฉบับที่ 29 มกราคม - มิถุนายน 2567

ด้วยเหตุนี้เอง งานวิจัยฉบับนี้จึงมุ่งเน้นศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒว่ามีปัจจัยใดส่งผลกระทบต่อผลการเรียนของนิสิต โดยคณะผู้วิจัยต้องการศึกษาพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของกลุ่มวัยรุ่น (อายุ 20 - 24 ปี) เนื่องจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2564) พบว่า กลุ่มวัยรุ่นในช่วงอายุดังกล่าวมีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์มาก รองจากกลุ่มวัยทำงาน (อายุ 25 - 44 ปี) จึงทำการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนระหว่างนิสิตที่ดื่มแอลกอฮอล์และไม่ดื่มแอลกอฮอล์ โดยใช้แบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลของนิสิตกลุ่มตัวอย่างและใช้หลักการสะกิด (Nudge) ตามแนวคิดของ Thaler (2008) ที่กล่าวไว้ว่าการสะกิดเป็นการกระตุ้นให้สนใจบางสิ่งบางอย่างโดยปราศจากการบังคับ เพื่อสังเกตพฤติกรรมหลังการสะกิดของผู้ทดลองโดยใช้เศรษฐศาสตร์พฤติกรรมเข้ามาเกี่ยวข้อง ผ่านการสะกิดที่แตกต่างกัน 3 วิธี คือ กลุ่มที่ 1 เป็นการส่งข้อความเชิงขอร้อง ในขณะที่กลุ่มที่ 2 ให้ข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบของการดื่มแอลกอฮอล์ต่อผลการเรียนในเชิงลบ และกลุ่มที่ 3 ให้ข้อมูลให้กับผู้ทดลอง เพื่อดูการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมหลังการสะกิดของกลุ่มทดลองทั้ง 3 กลุ่ม

โดยงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยคาดหวังว่าจะได้ทราบถึงผลการทดลองจากการใช้ทฤษฎีการสะกิด (Nudges Theory) ที่ทำให้ผู้ทดลองเกิดแรงจูงใจในการตัดสินใจลดการดื่มแอลกอฮอล์ลงในช่วงใกล้สอบ และได้ทราบถึงผลกระทบของการดื่มแอลกอฮอล์ต่อนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ รวมถึงการดื่มแอลกอฮอล์ส่งผลกระทบต่อผลการเรียนหรือไม่ ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบระหว่างนิสิตที่ดื่มแอลกอฮอล์และไม่ดื่มแอลกอฮอล์เพื่อหาแนวทางในการออกแบบนโยบายและแก้ปัญหาผลกระทบจากการดื่มแอลกอฮอล์ต่อผลการเรียนของนิสิตต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. เพื่อศึกษาผลกระทบของการดื่มแอลกอฮอล์ต่อประสิทธิภาพการเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ขอบเขตการศึกษา

ผู้วิจัยต้องการศึกษาผลกระทบจากการดื่มแอลกอฮอล์ต่อผลการเรียนและหาแนวทางสะกิดเพื่อลดการดื่มแอลกอฮอล์ในช่วงใกล้สอบ ดังนั้น กลุ่มตัวอย่าง คือ นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร โดยการใช้แบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลของนิสิตกลุ่มตัวอย่างและใช้หลักการสะกิดเพื่อสังเกตพฤติกรรมหลังการสะกิดของผู้ทดลองว่าดื่มแอลกอฮอล์ลดลงในช่วงใกล้สอบหรือไม่ โดยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างเฉพาะผู้ที่มีพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง ใกล้สอบ จำนวน 29 คน มาทำการทดลองโดยใช้เศรษฐศาสตร์พฤติกรรมเข้ามาเกี่ยวข้อง เป็นระยะเวลา 7 วัน และทำการสำรวจต่อเพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนระหว่างนิสิตที่ดื่มแอลกอฮอล์และนิสิตที่ไม่ดื่มแอลกอฮอล์ รวมเป็น จำนวน 250 คน ซึ่ง การแบ่งกลุ่มดังกล่าวทำให้ทราบถึงผลกระทบจากการดื่มแอลกอฮอล์ต่อผลการเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ นอกจากนี้ยังมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยต่าง ๆ เช่น เพศ อายุ รายได้ และจำนวนวันหยุดหรือลาจากการดื่มแอลกอฮอล์ เป็นต้น

ปีที่ 15 ฉบับที่ 29 มกราคม - มิถุนายน 2567

2. ทบทวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยได้ทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ [1] ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ [2] ผลกระทบของการดื่มแอลกอฮอล์ต่อผลการเรียน [3] เศรษฐศาสตร์พฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งจากการทบทวนวรรณกรรมทำให้ทราบถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์ต่อการดื่มแอลกอฮอล์ โดยงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ ประเด็นแรก คือ เพศมีความสัมพันธ์ต่อการดื่มแอลกอฮอล์ จากงานวิจัยที่ผ่านมา เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยงานวิจัยของ ไพรัตน์ อ้นอินทร์ (2552) และ Mandeliková (2010) พบว่า เพศชายมีสัดส่วนการดื่มแอลกอฮอล์มากกว่า เพศหญิง ในขณะที่งานวิจัยของ ประไพรัตน์ คาวินวิทย์ (2554) กลับเห็นแย้งโดยพบว่า เพศชายมีสัดส่วนการดื่มแอลกอฮอล์เท่ากับเพศหญิง ประเด็นที่สอง คือ สภาพแวดล้อมรอบข้างมีความสัมพันธ์ต่อการดื่มแอลกอฮอล์ จากงานวิจัยของ รัตติยา บัวสอน และ เชษฐ รัชดาพรพรณานิกุล (2555) ได้กล่าวว่า การได้รับอิทธิพลจากสื่อโฆษณาและเพื่อนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรางค์ทิพย์ อุจะรัตน์ สุคนธ์ ไขแก้ว วัฒนา พันธุ์ศักดิ์ และสุริยา สุนตระกูล (2554) ที่พบว่า เพื่อนมีอิทธิพลต่อการดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรกสูงถึงร้อยละ 33.3 และงานวิจัยของ ณวิสาร จุลเพชร และบุญนิภา เกี้ยวมาน (2560) พบว่า อิทธิพลของการดื่มแอลกอฮอล์ส่วนใหญ่มาจากเพื่อนชักชวนร้อยละ 72.93 เช่นเดียวกันกับงานวิจัยของ Cabalatungan (2001) ที่ได้กล่าวไว้ว่า เพื่อนหรือบุคคลรอบข้างมีผลต่อการตัดสินใจดื่มแอลกอฮอล์และปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาสามารถส่งผลเสียต่อนักศึกษาทุกคนโดยเฉพาะพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงหลังจากดื่มแอลกอฮอล์ รวมไปถึงงานวิจัยของ ดนัย วงศ์นาง (2558) ได้พบว่า บุคคลที่มีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์ด้วย คือ เพื่อนที่อายุใกล้เคียงกัน รวมถึงปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ รายรับต่อเดือน บุคคลและครอบครัว และทัศนคติต่อการดื่มแอลกอฮอล์ มีความสัมพันธ์กับการดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้น จากการทบทวนวรรณกรรม ที่กล่าวไปข้างต้น สรุปได้ว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ประกอบด้วย 2 ปัจจัยหลัก ได้แก่ เพศ และสภาพแวดล้อมรอบข้าง โดยเฉพาะการได้รับอิทธิพลจากเพื่อนหรือบุคคลรอบข้างและสื่อโฆษณา รวมไปถึงปัจจัยอื่น ๆ ได้แก่ รายรับต่อเดือน บุคคลและครอบครัว และทัศนคติต่อการดื่มแอลกอฮอล์

นอกจากนี้ ยังมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบของการดื่มแอลกอฮอล์ต่อผลการเรียน โดยงานวิจัยของ Onyebuchukwu , Sholarin , Benedict and Emerenwa (2015) จากการศึกษาผลกระทบของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อผลการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยระดับปริญญาตรี พบว่า การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ส่งผลกระทบต่อผลการเรียน โดยผลการเรียนระหว่างผู้ที่ดื่มและไม่ดื่มแอลกอฮอล์มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Terry, Paul and Jack (2015) ที่พบว่า ผู้ที่ดื่มแอลกอฮอล์เป็นประจำจะมีคะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของการวัดประสิทธิภาพและมีแนวโน้มมาทำงานหรือมาเรียนสายเมื่อเปรียบเทียบกับผู้ที่ไม่ดื่มแอลกอฮอล์และเมื่อดื่มแอลกอฮอล์มากขึ้นจะมีประสิทธิภาพการทำงานลดลงเมื่อเปรียบเทียบกับผู้ที่ไม่ดื่มแอลกอฮอล์ รวมถึงทำให้เห็นได้ชัดว่าการดื่มแอลกอฮอล์ส่งผลกระทบต่อสุขภาพทั้งในระยะสั้นและระยะสะสม ซึ่งการดื่มแอลกอฮอล์เป็นประจำจะส่งผลเสียโดยตรงต่อระบบประสาทและสมอง อาจมีอาการมึนเมา หมดสติ และเป็นสาเหตุหลักของโรคตับแข็ง รวมไปถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติการดื่มแอลกอฮอล์ที่ส่งผลกระทบต่อผลการเรียน โดยงานวิจัยของ Perkins and Berkowitz (1986) ได้กล่าวไว้ว่า นักศึกษา

ปีที่ 15 ฉบับที่ 29 มกราคม - มิถุนายน 2567

ส่วนใหญ่มีทัศนคติเกี่ยวกับการดื่มแอลกอฮอล์ว่าการเมาเป็นครั้งคราวไม่เป็นปัญหาหากไม่ส่งผลกระทบต่อการศึกษาหรือความรับผิดชอบและทัศนคติแบบเสรีนิยมมีความสัมพันธ์กับการดื่มแอลกอฮอล์ โดยผู้ที่มีทัศนคติแบบเสรีนิยมจะมีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์มากกว่านักศึกษาที่มีแนวคิดแบบอนุรักษนิยม จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้น กล่าวโดยสรุปได้ว่า การดื่มแอลกอฮอล์ส่งผลกระทบต่อด้านการเรียน ด้านการทำงาน และด้านสุขภาพ ในด้านการเรียน พบว่า ผู้ที่ดื่มแอลกอฮอล์เป็นประจำจะมีผลการเรียนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยและมีการมาเรียนสายเมื่อเปรียบเทียบกับผู้ที่ไม่ดื่มแอลกอฮอล์ ในด้านการทำงาน พบว่า ผู้ที่ดื่มแอลกอฮอล์เป็นประจำเมื่อดื่มแอลกอฮอล์มากขึ้นจะมีประสิทธิภาพในการทำงานลดลงและมาทำงานสายเมื่อเปรียบเทียบกับ ผู้ที่ไม่ดื่มแอลกอฮอล์ และในด้านสุขภาพพบว่า การดื่มแอลกอฮอล์ส่งผลเสียต่อระบบประสาทและสมอง ซึ่งส่งผลให้เกิดอาการเมาหมดสติ และเป็นสาเหตุของโรคตับแข็ง

ในส่วนของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐศาสตร์พฤติกรรมกับการดื่มแอลกอฮอล์ งานวิจัยฉบับนี้ต้องการศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของการดื่มแอลกอฮอล์ต่อผลการเรียนและศึกษาด้านเศรษฐศาสตร์พฤติกรรมเพื่อสะกิด (Nudges) โดยทดลองกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อลดการดื่มแอลกอฮอล์ในช่วงใกล้สอบ จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่าม้งานวิจัยที่ใช้ทฤษฎีการสะกิด (Nudges Theory) ของ Thaler (2008) จากงานวิจัยของ Kersbergen (2018) ได้ศึกษาพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์โดยใช้ทฤษฎีสะกิดเพื่อให้ผู้ทดลองดื่มแอลกอฮอล์ลดลงโดยการลดขนาดแก้วของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เนื่องจาก บุคคลส่วนใหญ่ใช้วิธีการนับแก้วแทนการวัดปริมาณการดื่มเป็นหน่วยวัดต่าง ๆ เช่น มิลลิลิตร เป็นต้น เมื่อดื่มแอลกอฮอล์ ผู้ทดลองต้องตัดสินใจว่าต้องการดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มหรือไม่ จากผลการศึกษาพบว่า การลดขนาดแก้ว 2 ใน 3 จากขนาดปกติ สามารถลดปริมาณ การดื่มแอลกอฮอล์ได้ร้อยละ 20 และในสถานบันที่ที่มีการดื่มติดต่อกัน 3 ชั่วโมงสามารถลดปริมาณการดื่มได้ ถึงร้อยละ 30 – 40 ดังนั้น การลดขนาดแก้วของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากขนาดปกติ สามารถกระตุ้นให้ผู้ทดลองดื่มแอลกอฮอล์ในปริมาณที่ลดลงได้โดยไม่ได้อึกโน้มน้าวด้วยแรงจูงใจอื่น ๆ ในการลดปริมาณการดื่ม

จากการทบทวนวรรณกรรมทั้งในประเทศและต่างประเทศ ผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงความแตกต่างเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการจัดทำงานวิจัยฉบับนี้ โดยพบว่างานวิจัยในประเทศที่ผ่าน ๆ มา ส่วนใหญ่เป็นการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ เช่น เพศ อายุ สถานที่ดื่มแอลกอฮอล์ สภาพแวดล้อมและบุคคลรอบข้าง เป็นต้น ในขณะที่งานวิจัยในต่างประเทศมีหัวข้อการศึกษาที่หลากหลาย เช่น ผลกระทบของการดื่มแอลกอฮอล์ต่อผลการเรียน เศรษฐศาสตร์พฤติกรรมกับการดื่มแอลกอฮอล์ เป็นต้น ทั้งนี้ ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบต่อการดื่มแอลกอฮอล์ต่อผลการเรียนที่นำเศรษฐศาสตร์พฤติกรรมเข้ามาเกี่ยวข้อง โดยใช้ทฤษฎีการสะกิด (Nudges Theory) เพื่อศึกษาผลกระทบของการดื่มแอลกอฮอล์ต่อผลการเรียนและพฤติกรรมหลังการสะกิดว่าผู้ทดลองลดการดื่มแอลกอฮอล์ลงในช่วงใกล้สอบหรือไม่

3. วิธีวิจัย

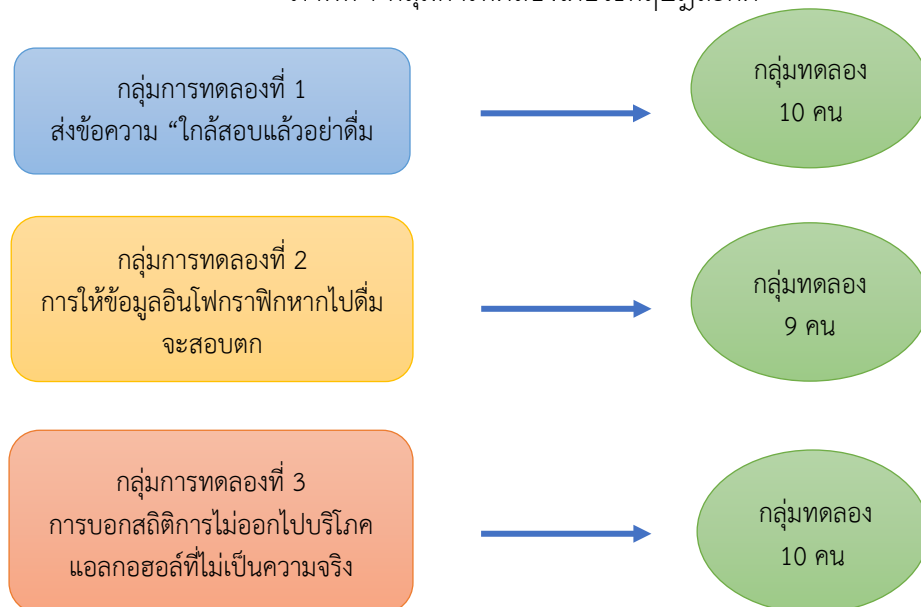
งานวิจัยฉบับนี้ได้สังเกตพฤติกรรมหลังการสะกิดของผู้ทดลองว่าลดการดื่มแอลกอฮอล์ลงในช่วงใกล้สอบหรือไม่ และลงพื้นที่เก็บสอบถามภายในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์และผลการเรียนของนิสิต จึงสามารถแบ่งวิธีวิจัยได้ออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ปีที่ 15 ฉบับที่ 29 มกราคม - มิถุนายน 2567

3.1) การออกแบบและดำเนินการทดลอง (Experimental Research)

คณะผู้วิจัยได้นำผู้เข้าร่วมทดลองที่มีพฤติกรรมดื่มแอลกอฮอล์ในช่วงใกล้สอบ จำนวน 29 คน มาทำการทดลองโดยใช้การสะกิด (Nudge) ในสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์พฤติกรรม (Behavioral Economics) เพื่อสะกิดให้ผู้เข้าร่วมทดลองไม่ออกไปดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 สัปดาห์ก่อนสอบ โดยมีการส่งข้อมูลให้เป็นเวลา 3 วัน คือ วันจันทร์ วันพุธ และวันศุกร์ ในวันสุดท้ายของการทดลองทางผู้วิจัยได้เก็บแบบสอบถามเพื่อสรุปผลการทดลอง โดยแบ่งกลุ่มการทดลองออกเป็น 3 กลุ่ม ซึ่งในแต่ละกลุ่มจะใช้วิธีการสะกิดที่แตกต่างกัน แสดงเป็นแผนภาพได้ดังนี้

ภาพที่ 1 กลุ่มการทดลองโดยใช้ทฤษฎีสะกิด

3.1.1 วิธีดำเนินการวิจัย

ในส่วนถัดมาเป็นวิธีการดำเนินวิจัยของกลุ่มทดลองเพื่อสังเกตพฤติกรรมของผู้เข้าร่วมทดลองว่าไปดื่มแอลกอฮอล์ลดลงในช่วงใกล้สอบหรือไม่ รวมถึงประสิทธิผลของแนวทางในการสะกิดว่ามีวิธีการสะกิดใดบ้างที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด

ขั้นตอนที่ 1 การเลือกผู้เข้าร่วมทดลอง ซึ่งขั้นตอนนี้ คือกลุ่มอาสาสมัครที่มีพฤติกรรมดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 สัปดาห์ก่อนสอบ จำนวน 29 คน เนื่องด้วยสัปดาห์การสอบของมหาวิทยาลัยมีระยะเวลาเพียง 1 สัปดาห์ ดังนั้น การหากกลุ่มผู้เข้าร่วมทดลองจึงมีระยะเวลาจำกัด รวมถึงคณะผู้วิจัยต้องการผลการทดลองที่สะท้อนถึงพฤติกรรมหลังการสะกิดของผู้เข้าร่วมทดลองที่มีประสิทธิภาพจึงจำเป็นต้องหาอาสาสมัครที่มีพฤติกรรมดังกล่าว จึงรวบรวมนิสิตที่มีพฤติกรรมดื่มแอลกอฮอล์เป็นประจำในช่วงใกล้สอบจากหลายมหาวิทยาลัย จากนั้นผู้วิจัยได้หาช่องทางการติดต่อกับผู้ที่มีพฤติกรรมดื่มแอลกอฮอล์ในช่วงใกล้สอบและขอคำแนะนำเกี่ยวกับกลุ่มอาสาสมัครที่สามารถเข้าร่วมการทดลองได้เป็นระยะเวลา 7 วัน

ปีที่ 15 ฉบับที่ 29 มกราคม - มิถุนายน 2567

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 คำถามปลายปิด (Closed-end Question) เป็นคำถามที่กำหนดตัวเลือกหรือตอบเป็นจำนวนตัวเลข ประกอบด้วย เพศ อายุ คณะที่ศึกษา มหาวิทยาลัยที่ศึกษา ชั้นปีที่ศึกษา ระยะเวลาในการอ่านหนังสือก่อนสอบ เกรดเฉลี่ย ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ที่เป็นทั้งคำถามปลายปิดที่กำหนดเป็นตัวเลือกและการตอบข้อมูลเป็นจำนวนตัวเลข ประกอบด้วย จำนวนครั้งที่ไปดื่มแอลกอฮอล์ต่อเดือน ความรู้สึกหลังดื่มแอลกอฮอล์ เหตุผลในการดื่มแอลกอฮอล์ กรณีที่มีแผนจะพาไปดื่มแอลกอฮอล์ด้วยหรือไม่ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ชอบ จำนวนคนที่ไปดื่มแอลกอฮอล์ด้วย ความรู้สึกระหว่างดื่มแอลกอฮอล์ ระดับความชอบดื่มแอลกอฮอล์ (กำหนด 1 = ชอบดื่มเล็กน้อย ไปจนถึง 5 = ชอบดื่มมาก) สถานที่ที่ชอบไปดื่มแอลกอฮอล์ ปริมาณการดื่มแอลกอฮอล์ (จำนวนแก้ว) ร้านที่ชอบไปดื่มแอลกอฮอล์เป็นประจำ ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการสะกิด (Nudge) ประกอบด้วย ได้รับการสะกิดในรูปแบบใด ข้อความหรือภาพที่ได้รับส่งผลต่อการตัดสินใจดื่มแอลกอฮอล์มากน้อยเพียงใด (กำหนด 1 = มีผลเล็กน้อย ไปจนถึง 5 = มีผลมาก) ปกติก่อนสอบ 1 สัปดาห์ไปดื่มแอลกอฮอล์หรือไม่ และระหว่าง 1 สัปดาห์ที่เข้าร่วมการทดลองได้ไปดื่มแอลกอฮอล์หรือไม่

ขั้นตอนที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูล คณะผู้วิจัยรวบรวมข้อมูล โดยให้ผู้ทดลองการตอบแบบสอบถามผ่าน Google Forms ได้แก่ ส่วนที่ 1 คำถามปลายปิด (Closed-end Question) ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ และส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการสะกิด (Nudge) ไปในช่องทางการติดต่อออนไลน์ของผู้ร่วมทดลอง ได้แก่ แอปพลิเคชันไลน์ และอินสตาแกรม

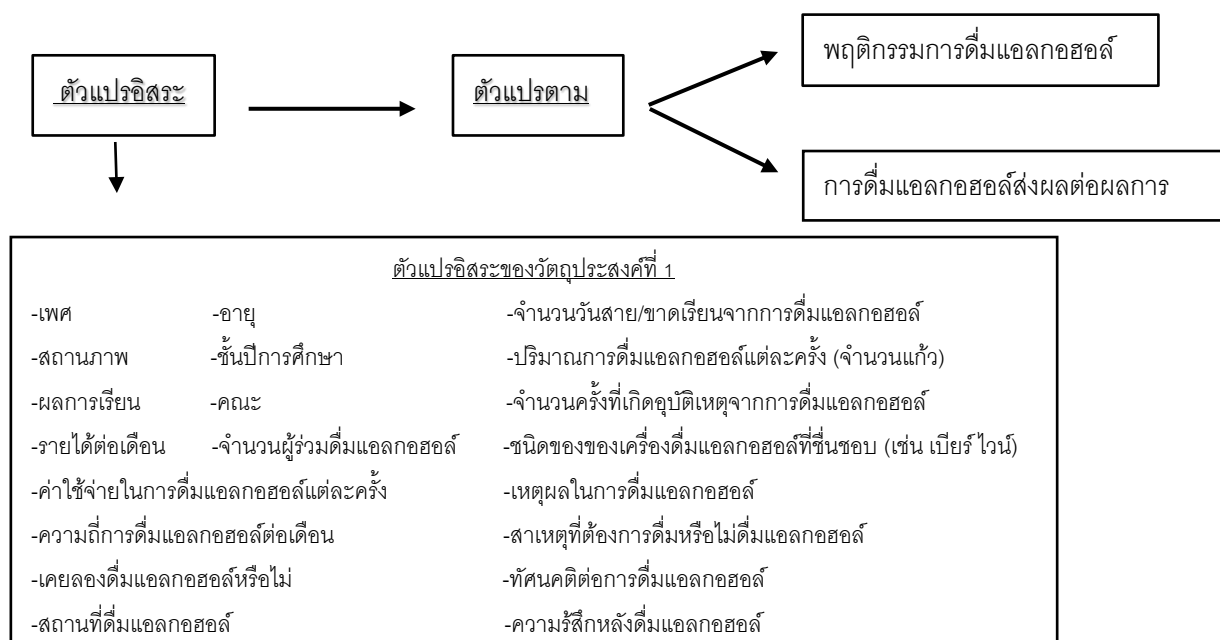
ขั้นตอนที่ 4 การออกแบบและดำเนินการทดลอง คณะผู้วิจัยได้นำทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์พฤติกรรมเข้ามาเกี่ยวข้อง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้ทดลองไม่ดื่มแอลกอฮอล์ในช่วงระยะเวลา 1 สัปดาห์ก่อนสอบ ซึ่งสามารถแบ่งผู้ทดลองออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มการทดลองที่ 1 จำนวน 10 คน ใช้วิธีการส่งข้อความ “ใกล้สอบแล้วอย่าดื่มเลยนะ” กลุ่มการทดลองที่ 2 จำนวน 9 คน ใช้วิธีการส่งรูปภาพหากไปดื่มแอลกอฮอล์จะสอบตก และกลุ่มการทดลองที่ 3 จำนวน 10 คน ใช้วิธีการให้ข้อมูลเท็จโดยบอกสถิติที่ไม่เป็นความจริงของจำนวนคนที่ไม่ออกไปดื่มแอลกอฮอล์ในช่วงใกล้สอบให้เกินสถิติในกลุ่มตัวอย่าง โดยจะส่งข้อความให้กับนิสิตแต่ละกลุ่มเป็นเวลา 3 วัน ได้แก่ วันจันทร์ วันพุธ และวันศุกร์ หรือมีระยะเวลาในการทดลองทั้งสิ้น 7 วัน จากนั้นผู้วิจัยจะสังเกตพฤติกรรมของกลุ่มผู้ทดลองต่อไป

ขั้นตอนที่ 5 หลังเก็บข้อมูลผ่านแบบสอบถามจากกลุ่มผู้ทดลอง 29 คน คณะผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาเตรียมความพร้อมสำหรับนำไปใช้ในการประมาณแบบจำลองด้วยโปรแกรมทางเศรษฐมิติ จากนั้นนำข้อมูลที่ผ่านการประมาณผลแล้วมาแปลผลข้อมูล ตรวจสอบความถูกต้อง และจัดทำรูปเล่มรายงานเพื่อนำเสนอผลการศึกษารวมถึงข้อเสนอแนะให้กับผู้ที่สนใจศึกษาและเป็นแนวทางในการนำเสนอนโยบายที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐศาสตร์พฤติกรรมกับการดื่มแอลกอฮอล์ต่อไป

ปีที่ 15 ฉบับที่ 29 มกราคม - มิถุนายน 2567

3.2) การเก็บแบบสอบถามผ่านการลงพื้นที่ภายในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

งานวิจัยฉบับนี้ กลุ่มตัวอย่าง คือ นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จำนวน 250 คน โดยมีการเก็บข้อมูลผ่านแบบสอบถามเพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์และประสิทธิภาพการเรียนรู้ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยสามารถสร้างเป็นกรอบแนวคิดได้ ดังนี้

3.2.1 แบบจำลองทางเศรษฐมิติ

ในส่วนแรกคณะผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการเก็บแบบสอบถามมาประมาณการด้วยแบบจำลองทางเศรษฐมิติที่ใช้ในการศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จำนวน 250 คน โดยใช้แบบจำลองสองทางเลือก (Binary Choice Model) กำหนดให้

$$Y_i = \beta_0 + \beta_1 X_1 + \beta_2 X_2 + \beta_3 X_3 + \dots + \beta_{24} X_{24} + u_i ; \text{ โดย } i = 1, 2, 3, \dots$$

โดยกำหนดตัวแปรตาม (Dependent Variable)

Y คือ พฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์

กำหนดตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ดังนี้

ตัวแปรอิสระเพศ กำหนดให้ LGBTQ+ เป็นฐาน โดย X_1 เป็นเพศชาย และ X_2 เป็นเพศหญิง ตัวแปรอิสระอายุ X_3 เป็นข้อมูลเชิงปริมาณ ตัวแปรอิสระสถานภาพ กำหนดให้ สถานภาพมีแฟน เป็นฐาน โดย X_4 เป็นสถานภาพโสด ตัวแปรอิสระชั้นปีการศึกษา X_5 ใช้การนำเสนอข้อมูลแบบแผนภูมิร้อยละ ตัวแปรอิสระผลการเรียน X_6 เป็นข้อมูลเชิงปริมาณ ตัวแปรอิสระคณะที่ศึกษา X_7 ใช้การนำเสนอข้อมูลแบบแผนภูมิร้อยละ ตัวแปรอิสระรายได้ต่อเดือน X_8 เป็นข้อมูลเชิงปริมาณ ตัวแปรอิสระจำนวนคนที่ดื่มแอลกอฮอล์ด้วย X_9 เป็นข้อมูลเชิงปริมาณ ตัวแปรอิสระความถี่ในการดื่มแอลกอฮอล์ต่อเดือน X_{10} เป็นข้อมูลเชิงปริมาณ ตัวแปรอิสระจำนวนวันสายหรือขาดเรียนจากการดื่มแอลกอฮอล์ X_{11} เป็นข้อมูลเชิงปริมาณ ตัวแปรอิสระจำนวนครั้งที่เกิดอุบัติเหตุจากการดื่มแอลกอฮอล์ X_{12} ใช้การนำเสนอแบบค่าสถิติโดยประมาณ ตัวแปรอิสระเหตุผลในการดื่มแอลกอฮอล์ กำหนดให้

ปีที่ 15 ฉบับที่ 29 มกราคม - มิถุนายน 2567

การดื่มเพราะอยากลอง เป็นฐาน โดย X_{13} เป็นการดื่มเพราะเพื่อนชวน และ X_{14} เป็นการดื่มเพราะเข้าสังคม ตัวแปรอิสระสถานที่ที่ไปดื่มแอลกอฮอล์ กำหนดให้ สถานที่ที่บ้านหรือหอพัก เป็นฐาน โดย X_{15} เป็นสถานที่ร้านเหล้าหรือสถานบันเทิง ตัวแปรอิสระความรู้สึกหลังจากดื่มแอลกอฮอล์ กำหนดให้ ความรู้สึกเฉย ๆ เป็นฐาน โดย X_{16} เป็นความรู้สึกชอบ และ X_{17} เป็นความรู้สึกไม่ชอบ ตัวแปรอิสระค่าใช้จ่ายในการดื่มแอลกอฮอล์แต่ละครั้ง X_{18} เป็นข้อมูลเชิงปริมาณ ตัวแปรอิสระปริมาณการดื่มแอลกอฮอล์แต่ละครั้ง (จำนวนแก้ว) X_{19} เป็นข้อมูลเชิงปริมาณ ตัวแปรอิสระทัศนคติต่อการดื่มแอลกอฮอล์ กำหนดให้ ทัศนคติการดื่มเป็นสิ่งไม่ดี ไม่ควรทำ เป็นฐาน โดย X_{20} เป็นทัศนคติการดื่มเป็นสิ่งที่ทำได้หากไม่ส่งผลกระทบต่อการศึกษา และ X_{21} เป็นทัศนคติการดื่มเป็นสิ่งที่ทำไม่ได้ถ้าต้องการดื่มแม้จะกระทบต่อการศึกษา ตัวแปรอิสระชนิดของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ชื่นชอบ(เช่น เบียร์ ไวน์ เหล้า) X_{22} ใช้การนำเสนอข้อมูลแบบแผนภูมิร้อยละ ตัวแปรอิสระเคยลองดื่มแอลกอฮอล์หรือไม่ กำหนดให้ ไม่เคยลองดื่มแอลกอฮอล์ เป็นฐาน โดย X_{23} เป็นการเคยลองดื่มแอลกอฮอล์ ตัวแปรอิสระเหตุผลที่ไม่คิดจะดื่มหรือไม่ดื่มแอลกอฮอล์ต่อ X_{24} เป็นคำถามปลายเปิดใช้ประกอบการอภิปรายผลการวิจัย

ถัดมาเป็นส่วนของแบบจำลองทางเศรษฐมิติที่ใช้ในการศึกษาปัจจัยที่สะท้อนถึงผลกระทบของการดื่มแอลกอฮอล์ต่อผลการเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จำนวน 250 คน โดยใช้แบบจำลองสองทางเลือก (Binary Choice Model) กำหนดให้

$$Y_i = \beta_0 + \beta_1 X_1 + \beta_2 X_2 + \beta_3 X_3 + \dots + \beta_{24} X_{24} + u_i ; \text{โดย } i = 1, 2, 3, \dots$$

โดยกำหนดตัวแปรตาม (Dependent Variable)

Y คือ การดื่มแอลกอฮอล์ส่งผลกระทบต่อผลการเรียน

กำหนดตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ดังนี้

ตัวแปรอิสระเพศ กำหนดให้ LGBTQ+ เป็นฐาน โดย X_1 เป็นเพศชาย และ X_2 เป็นเพศหญิง ตัวแปรอิสระอายุ X_3 เป็นข้อมูลเชิงปริมาณ ตัวแปรอิสระสถานภาพ กำหนดให้ สถานภาพมีแฟน เป็นฐาน โดย X_4 เป็นสถานภาพโสด ตัวแปรอิสระชั้นปีการศึกษา X_5 ใช้การนำเสนอข้อมูลแบบแผนภูมิร้อยละ ตัวแปรอิสระผลการเรียน X_6 เป็นข้อมูลเชิงปริมาณ ตัวแปรอิสระคณะที่ศึกษา X_7 ใช้การนำเสนอข้อมูลแบบแผนภูมิร้อยละ ตัวแปรอิสระรายได้ต่อเดือน X_8 เป็นข้อมูลเชิงปริมาณ ตัวแปรอิสระจำนวนคนที่ดื่มแอลกอฮอล์ด้วย X_9 เป็นข้อมูล เชิงปริมาณ ตัวแปรอิสระความถี่ในการดื่มแอลกอฮอล์ต่อเดือน X_{10} เป็นข้อมูลเชิงปริมาณ ตัวแปรอิสระจำนวนวันสายหรือขาดเรียนจากการดื่มแอลกอฮอล์ X_{11} เป็นข้อมูลเชิงปริมาณ ตัวแปรอิสระจำนวนครั้งที่เกิดอุบัติเหตุจากการดื่มแอลกอฮอล์ X_{12} ใช้การนำเสนอแบบค่าสถิติโดยประมาณ ตัวแปรอิสระเหตุผลในการดื่มแอลกอฮอล์ กำหนดให้ การดื่มเพราะอยากลอง เป็นฐาน โดย X_{13} เป็นการดื่มเพราะเพื่อนชวน และ X_{14} เป็นการดื่มเพราะเข้าสังคม ตัวแปรอิสระสถานที่ที่ไปดื่มแอลกอฮอล์ กำหนดให้ สถานที่ที่บ้านหรือหอพัก เป็นฐาน โดย X_{15} เป็นสถานที่ร้านเหล้าหรือสถานบันเทิง ตัวแปรอิสระความรู้สึกหลังจากดื่มแอลกอฮอล์ กำหนดให้ ความรู้สึกเฉย ๆ เป็นฐาน โดย X_{16} เป็นความรู้สึกชอบ และ X_{17} เป็นความรู้สึกไม่ชอบ ตัวแปรอิสระค่าใช้จ่ายในการดื่มแอลกอฮอล์แต่ละครั้ง X_{18} เป็นข้อมูลเชิงปริมาณ ตัวแปรอิสระปริมาณการดื่มแอลกอฮอล์แต่ละครั้ง(จำนวนแก้ว) X_{19} เป็นข้อมูลเชิงปริมาณ ตัวแปรอิสระทัศนคติต่อการดื่มแอลกอฮอล์ กำหนดให้ ทัศนคติการดื่มเป็นสิ่งไม่ดี ไม่ควรทำ เป็นฐาน โดย X_{20} เป็นทัศนคติการดื่มเป็นสิ่งที่ทำได้หากไม่ส่งผลกระทบต่อการศึกษา และ X_{21} เป็นทัศนคติการดื่มเป็นสิ่งที่ทำได้

ปีที่ 15 ฉบับที่ 29 มกราคม - มิถุนายน 2567

ถ้าต้องการดื่มแม้จะกระทบต่อการเรียน ตัวแปรอิสระชนิดของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ชื่นชอบ(เช่น เบียร์ ไวน์ เหล้า) X_{22} ใช้การนำเสนอข้อมูลแบบแผนภูมิร้อยละ ตัวแปรอิสระเคยลองดื่มแอลกอฮอล์หรือไม่ กำหนดให้ ไม่เคยลองดื่มแอลกอฮอล์ เป็นฐาน โดย X_{23} เป็นการเคยลองดื่มแอลกอฮอล์ ตัวแปรอิสระเหตุผลที่ไม่คิดจะดื่มหรือไม่ดื่มแอลกอฮอล์ต่อ X_{24} เป็นคำถามปลายเปิดใช้ประกอบการอภิปรายผลการวิจัย

3.2.2 วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งขั้นตอนนี้ คือ นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ที่มีความเต็มใจในการให้ข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงผ่านการตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ จำนวน 250 คน โดยแบ่งเป็นนิสิตที่ดื่มแอลกอฮอล์และนิสิตที่ไม่ดื่มแอลกอฮอล์

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเป็นคำถามปลายปิด (Closed-end Question) เป็นคำถามที่กำหนดตัวเลือกหรือการตอบข้อมูลเป็นจำนวนตัวเลข ประกอบด้วย ชื่อหรือนามสมมติ เพศ อายุ สถานภาพ ชั้นปี การศึกษา ผลการเรียน คณะที่ศึกษา รายได้ต่อเดือน ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์เป็นคำถามปลายเปิดที่กำหนดตัวเลือกและการตอบข้อมูลเป็นจำนวนตัวเลข ประกอบด้วย จำนวนผู้ร่วมดื่มแอลกอฮอล์ด้วย ความถี่การดื่มแอลกอฮอล์ต่อเดือน จำนวนวันที่มาสายหรือขาดเรียนจากการดื่มแอลกอฮอล์ ชนิดของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ชื่นชอบ จำนวนครั้งที่เกิดอุบัติเหตุจากการดื่มแอลกอฮอล์ เหตุผลการดื่มแอลกอฮอล์ สถานที่ดื่มแอลกอฮอล์ ความรู้สึกหลังดื่มแอลกอฮอล์ ค่าใช้จ่ายในการดื่มแอลกอฮอล์แต่ละครั้ง ปริมาณการดื่มแอลกอฮอล์แต่ละครั้ง (จำนวนแก้ว) ทศนคติต่อการดื่มแอลกอฮอล์ ชนิดของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ชื่นชอบ (เช่น เบียร์ ไวน์ เหล้า) เคยลองดื่มแอลกอฮอล์หรือไม่ สาเหตุที่ไม่ต้องการดื่มหรือไม่ดื่มแอลกอฮอล์

ขั้นตอนที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูล คณะผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการลงพื้นที่ภายในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ซึ่งผู้วิจัยได้สอบถามกลุ่มตัวอย่างว่ามีความประสงค์ที่จะตอบแบบสอบถามหรือไม่ จากนั้นจึงให้นิสิตตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์

ขั้นตอนที่ 4 การออกแบบและการดำเนินการวิจัย ใช้ข้อมูลจากแบบสอบถามที่เก็บจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 250 คน ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์และประสิทธิภาพการเรียน

ขั้นตอนที่ 5 หลังเก็บข้อมูลผ่านแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง 250 คน ได้นำข้อมูลมาเตรียมความพร้อมสำหรับนำไปใช้ในการประมาณแบบจำลองด้วยโปรแกรมทางเศรษฐมิติ จากนั้นนำข้อมูลที่ผ่านการประมวลผลแล้วมาแปลผลข้อมูล ตรวจสอบความถูกต้อง และจัดทำรูปเล่มรายงานเพื่อนำเสนอผลการศึกษารวมถึงข้อเสนอแนะ ให้กับผู้ที่สนใจศึกษาและเป็นแนวทางในการนำเสนอนโยบายที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์และผลการเรียนต่อไป

ปีที่ 15 ฉบับที่ 29 มกราคม - มิถุนายน 2567

4.) ผลการศึกษา

ผลการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

4.1) ผลการศึกษาพฤติกรรมการตัดสินใจเดิมแอลกอฮอล์ในช่วงใกล้สอบของกลุ่มทดลอง

จากการทดลองโดยใช้ทฤษฎีการสะกดเพื่อสังเกตพฤติกรรมของผู้ทดลองว่าตัดสินใจเดิมแอลกอฮอล์ในช่วงใกล้สอบหรือไม่ ซึ่งแบ่งกลุ่มผู้ทดลองออกเป็น 3 กลุ่ม คือ 1.) ส่งข้อความ “ใกล้สอบแล้วอย่าดื่มเลยนะ” จำนวน 10 คน 2.) การให้ข้อมูลอินโฟกราฟิกหากไปดื่มจะสอบตก จำนวน 9 คน 3.) การบอกสถิติการไม่ออกไปบริโภคแอลกอฮอล์ที่ไม่เป็นความจริง จำนวน 10 คน โดยมีผู้ทดลองจำนวนทั้งสิ้น 29 คน

ตารางที่ 1 ร้อยละการเปลี่ยนแปลงของการตัดสินใจเดิมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของผู้ทดลองในช่วงใกล้สอบ

	วิธีที่ 1 : ข้อความ “ใกล้สอบแล้วอย่าดื่มเลยนะ” (หน่วย : ร้อยละ)	วิธีที่ 2 : รูปภาพการดื่มแอลกอฮอล์ทำให้ผลการเรียนต่ำลง (หน่วย : ร้อยละ)	วิธีที่ 3 : ข้อความสถิติคนที่ไม่ได้ไปดื่มแอลกอฮอล์ (หน่วย : ร้อยละ)
ดีขึ้น	30	60	20
เหมือนเดิมหรือแย่ลง	70	30	80

จากตารางที่ 1 ร้อยละการเปลี่ยนแปลงจากแบบสอบถามหลังการสะกดว่าผู้ทดลองตัดสินใจไปดื่มแอลกอฮอล์ในช่วงการสอบหรือไม่ พบว่า จากการสะกดทั้ง 3 วิธี วิธีที่มีประสิทธิภาพที่สุดคือ การส่งรูปภาพการดื่มแอลกอฮอล์ทำให้ผลการเรียนต่ำลง เนื่องจากมีจำนวนผู้ไม่ไปดื่มแอลกอฮอล์ในช่วงใกล้สอบร้อยละ 60 ซึ่งเป็นจำนวนที่มากกว่ากลุ่มการทดลองอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดความกลัวการสูญเสีย (Loss Aversion) ตามหลักการของ (Kahneman, 1984) ที่อธิบายว่ามนุษย์มักกลัวความสูญเสียมากกว่าความพึงพอใจที่ได้รับมา อย่างไรก็ตามการทดลองนี้มีข้อจำกัดด้านจำนวนผู้เข้าร่วมการทดลอง และผู้วิจัยได้ทำการประมาณการและทดสอบด้วยวิธี Chi-Square Test ผลการศึกษา พบว่า ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจากมีจำนวนผู้ทดลองที่น้อยเกินไป หากมีการเก็บจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่มากขึ้น ผู้วิจัยคาดว่ากลุ่มทดลองโดยใช้วิธีการกระตุ้นด้วยความกลัวการสูญเสีย (Loss Aversion) จะมีนัยสำคัญทางสถิติ

4.2) ผลการศึกษาจากการลงพื้นที่เก็บแบบสอบถาม

ผลจากการเก็บแบบสอบถามของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 250 คน สามารถแบ่งออกเป็น 2 แบบจำลอง ดังนี้

4.2.1) ผลการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์แบบจำลองสองทางเลือกโลจิสติก (Binary Choice Model : Logit Model)

ตัวแปร	Coefficient	Std. error	Z	P-value	Slope
ค่าคงที่	-5.2355	3.25210	-1.610	0.1074	
เพศชาย (ให้ LGBTQ+ เป็นฐาน)	0.663310	0.643932	1.030	0.3030	0.140117
เพศหญิง (ให้ LGBTQ+ เป็นฐาน)	0.992447	0.619226	1.603	0.1090	0.202695

ปีที่ 15 ฉบับที่ 29 มกราคม - มิถุนายน 2567

ตัวแปร	Coefficient	Std. error	Z	P-value	Slope
อายุ (หน่วย : ปี)	0.0951102	0.142150	0.6691	0.5034	0.0195517
สถานภาพ	1.45609	0.546693	2.663	0.0077***	0.248074
ผลการเรียน	-0.831449	0.664104	-1.252	0.2106	-0.170920
รายได้ต่อเดือน (หน่วย : บาท)	2.81323e-05	1.85768e-05	1.514	0.1299	5.78314e-06
จำนวนเพื่อนที่ไปด้วย	0.0239898	0.0597214	0.4017	0.6879	0.00493157
ความถี่ในการไปดื่มต่อเดือน	0.875920	0.197933	4.425	9.63e-06***	0.180062
จำนวนวันลาหรือมาสายจากการดื่ม	-0.0750063	0.195238	-0.3842	0.7008	-0.0154190
เหตุผลในการดื่ม	0.282953	0.447965	0.6316	0.5276	0.0586699
สถานที่ที่ไปดื่ม	0.722052	0.498346	1.449	0.1474	0.148895
ความรู้สึกหลังจากที่ดื่ม	1.20345	0.442806	2.718	0.0066***	0.271922
ค่าใช้จ่ายในการดื่ม (หน่วย : บาท)	0.000655767	0.000483889	1.355	0.1754	0.000134806
ปริมาณการดื่มแต่ละครั้ง (หน่วย : แก้ว)	0.145291	0.0620885	2.340	0.0193**	0.0298674
ทัศนคติต่อการดื่ม	-0.680103	0.848572	-0.8015	0.4229	-0.155079

*** ** และ * มีนัยสำคัญ ณ ระดับความเชื่อ (significant) ร้อยละ 99 95 และ 90 ตามลำดับ

Model 1 คือ ผลการประมาณการแบบจำลองสองทางเลือกด้วยแบบจำลองโลจิตจากแบบสอบถาม 250 คนของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

จากผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มี 4 ปัจจัยหลัก ได้แก่

- 1.) สถานภาพ โดยผู้ที่มีสถานภาพโสดมีโอกาสหรือแนวโน้มความน่าจะเป็นส่งผลต่อพฤติกรรมการดื่มเพิ่มขึ้นร้อยละ 25 เมื่อเทียบกับผู้ที่มีสถานภาพมีแฟน ซึ่งผู้วิจัยสมมติฐานว่าผู้ที่มีสถานภาพโสดจะมีอิสระในการตัดสินใจเลือกไปดื่มแอลกอฮอล์ที่มากกว่าผู้ที่มีแฟน
- 2.) ความถี่ในการดื่มต่อเดือน พบว่า หากมีความถี่การดื่มต่อเดือนเพิ่มขึ้น 1 ครั้ง จะมีโอกาสหรือแนวโน้มความน่าจะเป็นส่งผลต่อพฤติกรรมการดื่มเพิ่มขึ้นร้อยละ 18 หรือกล่าวได้ว่าเมื่อไปดื่มแอลกอฮอล์มากขึ้นจะมีแนวโน้มไปดื่มแอลกอฮอล์ถี่ขึ้นเรื่อย ๆ
- 3.) ความรู้สึกหลังดื่ม พบว่า ผู้ที่มีความสุขและมีประสบการณ์ที่ดีในการดื่ม จะมีโอกาสหรือแนวโน้มความน่าจะเป็นส่งผลต่อพฤติกรรมการดื่มเพิ่มขึ้นร้อยละ 27 เมื่อเทียบกับผู้ที่มีประสบการณ์จากการดื่มที่ไม่ดี หรือผู้ที่มีความสุขและมีประสบการณ์ที่ดีในการดื่มจะมีแนวโน้มไปดื่มแอลกอฮอล์มากกว่าผู้ที่มีประสบการณ์จากการดื่มที่ไม่ดี
- 4.) ปริมาณการดื่ม พบว่า ถ้ามีการดื่มเพิ่มขึ้น 1 แก้ว มีโอกาสหรือแนวโน้มความน่าจะเป็นส่งผลต่อพฤติกรรมการดื่มเพิ่มขึ้นร้อยละ 3 ซึ่งคณะผู้วิจัยสมมติฐานว่า หากดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้น ในครั้งถัดไปจะมีแนวโน้มที่จะดื่มแอลกอฮอล์ในปริมาณที่เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ

ปีที่ 15 ฉบับที่ 29 มกราคม - มิถุนายน 2567

4.2.2 ผลการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเลือกดื่มแอลกอฮอล์ที่ส่งผลกระทบต่อผลการเรียน

4.2.2.1 ผลการศึกษาจากแบบสอบถาม 250 คน

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์แบบจำลองโดยใช้วิธี Ordinary Least Squares (OLS)

ตัวแปร	Coefficient	Std. error	T-ratio	P-value
ค่าคงที่	1.93607	0.312609	6.193	2.64e-09***
คิดว่าการดื่มส่งผลกระทบต่อเกรดหรือไม่	-0.0398979	0.0530906	-0.7515	0.4531
พฤติกรรมการดื่ม	-0.0585422	0.0514321	-1.138	0.2562
เพศชาย (ให้ LGBTQ+ เป็นฐาน)	-0.0854870	0.0593318	-1.441	0.1510
เพศหญิง (ให้ LGBTQ+ เป็นฐาน)	0.0639544	0.0574841	1.113	0.2670
อายุ (หน่วย : ปี)	0.0639565	0.0138637	4.613	6.54e-06***
สถานภาพ	-0.0254288	0.0446639	-0.5693	0.5697
รายได้ต่อเดือน (หน่วย : บาท)	3.29011e-06	2.25964e-06	1.456	0.1467
จำนวนเพื่อนที่ไปดื่มด้วย	0.00925773	0.00621928	1.489	0.1380
ความถี่ในการไปดื่มต่อเดือน	-0.0172638	0.0133875	-1.290	0.1985
จำนวนวันลาหรือมาสายจากการดื่ม	-0.00202194	0.0211344	-0.09567	0.9239
เหตุผลในการดื่ม	0.00942654	0.0462225	0.2039	0.8386
สถานที่ที่ไปดื่ม	-0.00203605	0.0507498	-0.04012	0.9680
ความรู้สึกหลังจากที่ดื่ม	0.0576143	0.0525935	1.095	0.2744
ค่าใช้จ่ายในการดื่ม (หน่วย : บาท)	6.34480e-05	4.95475e-05	1.281	0.2016
ปริมาณการดื่มแต่ละครั้ง (หน่วย : แก้ว)	0.00373837	0.00567029	0.6593	0.5104
ทัศนคติต่อการดื่ม	0.169272	0.0971967	1.742	0.0829*

*** ** และ * มีนัยสำคัญ ณ ระดับความเชื่อ (significant) ร้อยละ 99 95 และ 90 ตามลำดับ

Model 2 คือ ผลการประมาณการแบบจำลองด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด Ordinary Least Squares (OLS) จากแบบสอบถาม 250 คน ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเลือกดื่มแอลกอฮอล์ที่ส่งผลกระทบต่อผลการเรียน

จากผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการเรียนมี 2 ปัจจัย ได้แก่ 1.) อายุ พบว่า ถ้าอายุเพิ่มขึ้น 1 ปี จะส่งผลให้การดื่มแอลกอฮอล์ส่งผลกระทบต่อผลการเรียนเพิ่มขึ้นร้อยละ 6 ซึ่งผู้วิจัยสมมติฐานว่าเมื่ออายุเพิ่มขึ้นหรือเรียนในชั้นปีที่สูงขึ้นนิสิตจะมีความคิดและความรับผิดชอบต่อการเรียนมากขึ้น 2.) ทัศนคติต่อการเลือกดื่มแอลกอฮอล์ พบว่า ผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อการดื่มแอลกอฮอล์ในทางบวกจะส่งผลให้การดื่มแอลกอฮอล์ส่งผลกระทบต่อผลการเรียนเพิ่มขึ้นร้อยละ 17 หรือกล่าวได้ว่านิสิตที่มีทัศนคติต่อการดื่มโดยมองว่าการดื่มแอลกอฮอล์สามารถทำได้หากมีความรับผิดชอบตนเองจะมีผลการเรียนที่ดีกว่านิสิตที่มีทัศนคติต่อการดื่มที่ไม่ดีหรือมองว่าการดื่มแอลกอฮอล์สามารถทำได้แม้ว่าจะส่งผลกระทบต่อผลการเรียน

ปีที่ 15 ฉบับที่ 29 มกราคม - มิถุนายน 2567

4.2.2.2 ผลการศึกษาของผู้ที่เลือกดื่มแอลกอฮอล์ 83 คน จากแบบสอบถาม 250 คน

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์แบบจำลองโดยใช้วิธี Ordinary Least Squares (OLS)

ตัวแปร	Coefficient	Std. error	T-ratio	P-value
ค่าคงที่	2.32231	0.602061	3.857	0.0003***
คิดว่าการดื่มส่งผลกระทบต่อเกรดหรือไม่	-0.0705976	0.136782	-0.5161	0.6075
เพศชาย (ให้ LGBTQ+ เป็นฐาน)	-0.0569677	0.118306	-0.4815	0.6317
เพศหญิง (ให้ LGBTQ+ เป็นฐาน)	0.00912934	0.125229	0.07290	0.9421
อายุ (หน่วย : ปี)	0.0353055	0.0246251	1.434	0.1563
สถานภาพ	0.0133206	0.0924758	0.1440	0.8859
รายได้ต่อเดือน (หน่วย : บาท)	5.34453e-06	3.18295e-06	1.679	0.0978*
จำนวนเพื่อนที่ไปดื่มด้วย	0.00393404	0.00918543	0.4283	0.6698
ความถี่ในการไปดื่มต่อเดือน	-0.00605499	0.0176486	-0.3431	0.7326
จำนวนวันลาหรือมาสายจากการดื่ม	-0.0493399	0.0336270	-1.467	0.1470
เหตุผลในการดื่ม	0.0172398	0.0757476	0.2276	0.8207
สถานที่ที่ไปดื่ม	0.129444	0.0855558	1.513	0.1350
ความรู้สึกหลังจากที่ดื่ม	0.0365076	0.0691057	0.5283	0.5990
ค่าใช้จ่ายในการดื่ม (หน่วย : บาท)	-9.16585e-05	8.49295e-05	-1.079	0.2844
ปริมาณการดื่มแต่ละครั้ง (หน่วย : แก้ว)	0.00402761	0.00955168	0.4217	0.6746
ทัศนคติต่อการดื่ม	0.397351	0.163372	2.432	0.0177**

*** ** และ * มีนัยสำคัญ ณ ระดับความเชื่อ (significant) ร้อยละ 99 95 และ 90 ตามลำดับ

Model 3 คือ ผลการประมาณการแบบจำลองด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด Ordinary Least Squares (OLS) จากแบบสอบถาม 250 คน คัดมาเฉพาะผู้ที่มีพฤติกรรมกรรมการดื่มทั้งหมด 83 คนของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการเลือกดื่มแอลกอฮอล์ที่ส่งผลกระทบต่อผลการเรียน

จากผลการศึกษา พบว่า นิสิตที่มีพฤติกรรมดื่มแอลกอฮอล์มีผลการเรียนที่ไม่แตกต่างจากนิสิตที่ไม่ดื่มแอลกอฮอล์ อย่างไรก็ตาม ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผลการเรียนมี 2 ปัจจัยหลัก คือ 1.) รายได้ พบว่า ถ้ารายได้เพิ่มขึ้น 1 บาท จะส่งผลให้การดื่มแอลกอฮอล์ส่งผลกระทบต่อผลการเรียนเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.000535 หรือนิสิตที่มีรายได้สูงจะมีผลการเรียนที่ดีกว่านิสิตที่มีรายได้ต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับจากการสำรวจของศูนย์วิจัยและสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (2021) กล่าวว่า ผู้ที่มีรายได้ต่ำจะมีพฤติกรรมเสี่ยงด้านสุขภาพมากกว่าผู้ที่มีรายได้สูง เนื่องจากมีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์มากกว่า 2.) ทัศนคติต่อการเลือกดื่มแอลกอฮอล์ พบว่า ผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อการดื่มแอลกอฮอล์ในทางบวกจะส่งผลให้การดื่มแอลกอฮอล์ส่งผลกระทบต่อผลการเรียนเพิ่มขึ้นร้อยละ 40 หรือกล่าวได้ว่านิสิตที่มีทัศนคติต่อการดื่มที่ดีโดยมองว่าการดื่มแอลกอฮอล์สามารถทำได้หากมีความรับผิดชอบตนเองจะมีผลการเรียนที่ดีกว่านิสิตที่

ปีที่ 15 ฉบับที่ 29 มกราคม - มิถุนายน 2567

มีทัศนคติต่อการดื่มที่ไม่ดีหรือมองว่าการดื่มแอลกอฮอล์สามารถทำได้แม้ว่าจะส่งผลกระทบต่อผลการเรียน ดังนั้นผู้วิจัยคาดว่านิสิตที่มีทัศนคติที่ดีจะสามารถรับมือกับข้อบ่งชี้ของตนเองได้ดีกว่านิสิตที่มีทัศนคติที่ไม่ดี

5. สรุปและอภิปรายผล

งานวิจัยฉบับนี้เก็บข้อมูลผ่านการเก็บแบบสอบถามโดยการคัดเลือกเฉพาะผู้ทดลองที่มีพฤติกรรมดื่มแอลกอฮอล์ในช่วงใกล้สอบผ่านการใช้ทฤษฎีการสะกิด (Nudges Theory) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสังเกตพฤติกรรมหลังการสะกิดว่า ผู้ทดลองดื่มแอลกอฮอล์ลดลงในช่วงใกล้สอบหรือไม่ รวมถึงประสิทธิผลของแนวทางในการสะกิดต่อการตัดสินใจดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิตในช่วงใกล้สอบ ด้วยการสะกิดที่แตกต่างกัน 3 วิธี ได้แก่ 1.) ส่งข้อความ “ใกล้สอบแล้วอย่าดื่มเลยนะ” 2.) การให้ข้อมูลอินโฟกราฟิกหากไปดื่มจะสอบตก 3.) การบอกสถิติการไม่ออกไปบริโภคแอลกอฮอล์ที่ไม่เป็นความจริง อย่างไรก็ตาม การทดลองนี้มีข้อจำกัดทั้งด้านจำนวนผู้ทดลองและระยะเวลาการทดลอง เนื่องจาก หลายมหาวิทยาลัยมีระยะเวลาการสอบเพียง 1 สัปดาห์ ซึ่งส่งผลต่อการหาผู้เข้าร่วมทดลอง ผู้วิจัยจึงได้รวบรวมนิสิตที่มีพฤติกรรมดื่มแอลกอฮอล์เป็นประจำในช่วงใกล้สอบและหาช่องทางการติดต่อกับผู้ที่มีพฤติกรรมดังกล่าวเพื่อขอคำแนะนำเกี่ยวกับกลุ่มอาสาสมัครที่สามารถเข้าร่วมการทดลองได้ รวมถึงคณะผู้วิจัยได้ลงพื้นที่ภายในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเพื่อศึกษาพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ต่อประสิทธิภาพการเรียนรู้จากการศึกษา พบว่า

จากการสะกิดทั้ง 3 วิธี วิธีการที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด คือ การให้ข้อมูลอินโฟกราฟิกหากไปดื่มจะสอบตก เนื่องจากการกระตุ้นผู้ทดลองด้วยความกลัวการสูญเสีย (Loss Aversion) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Kahneman (1984) ที่กล่าวไว้ว่า มนุษย์จะกลัวความสูญเสียมากกว่าความพึงพอใจที่ได้รับมา หรือกล่าวโดยสรุปได้ว่า นิสิตที่ดื่มแอลกอฮอล์ในช่วงใกล้สอบมีความกลัวที่จะสอบตก ดังนั้น การกระตุ้นผู้ทดลองด้วยความกลัวการสูญเสียสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในระยะสั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการเก็บข้อมูลผ่านการเก็บแบบสอบถามเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่มีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์เป็นประจำจากการลงพื้นที่ภายในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า นิสิตที่ดื่มแอลกอฮอล์ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีสถานภาพโสด มองว่าการดื่มแอลกอฮอล์ทำให้มีความสุขและสร้างประสบการณ์ที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรารักษ์ทิพย์ อุจะรัตน์ สุคนธ์ ไขแก้ว วัฒนา พันธุ์ศักดิ์ และสุธีรา ฮุนตระกูล (2554) ที่ได้กล่าวไว้ว่า เพศชายดื่มแอลกอฮอล์มากกว่าเพศหญิง หรือคิดเป็นร้อยละ 67.6 และ 32.4 ตามลำดับ ในทางตรงกันข้ามนิสิตที่ไม่ดื่มแอลกอฮอล์ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง สถานภาพโสด มองว่าการดื่มแอลกอฮอล์ไม่ได้สร้างความสุขหรือประสบการณ์ที่ดีให้กับตนเอง โดยสาเหตุที่ไม่เลือกดื่มแอลกอฮอล์ คือ นับถือศาสนาอิสลาม ส่งผลเสียต่อสุขภาพ และไม่ชอบรสชาติของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

จากผลวิเคราะห์ พบว่าปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้แก่ สถานภาพ ความถี่ในการดื่มต่อเดือน ความรู้สึกหลังดื่มและปริมาณการดื่มแอลกอฮอล์ หรือกล่าวได้ว่าผู้ที่มีสถานภาพโสด จะมีความสุขหรือมีประสบการณ์ในการดื่มที่ดีและผู้ที่ดื่มแอลกอฮอล์ในปริมาณมากจะมีแนวโน้มไปดื่มแอลกอฮอล์เป็นประจำ ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผลการเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้แก่ อายุและทัศนคติต่อการดื่มแอลกอฮอล์ เนื่องจากเมื่ออายุมากขึ้นหรือเรียนในชั้นปีที่สูงจะมีประสบการณ์ในการบริหารจัดการตนเองมากกว่านิสิตที่มีอายุหรือเรียนในชั้นปีที่ต่ำ รวมทั้งนิสิตที่มีทัศนคติ

ปีที่ 15 ฉบับที่ 29 มกราคม - มิถุนายน 2567

ต่อการดื่มแอลกอฮอล์ที่ตีมองว่าการดื่มแอลกอฮอล์สามารถทำได้หากมีความรับผิดชอบต่อตนเองจะมีแนวโน้มมีผลการเรียนที่ดีกว่านิสิตที่มีทัศนคติต่อการดื่มแอลกอฮอล์ที่ไม่ดีหรือมองว่าการดื่มแอลกอฮอล์เป็นสิ่งที่ทำได้แม้ว่าจะส่งผลกระทบต่อผลการเรียน ดังนั้นนิสิตที่มีอายุน้อยควรได้รับการดูแลใกล้ชิดมากกว่านิสิตที่มีอายุมากและควรปลูกฝังทัศนคติที่ดีให้กับนิสิตซึ่งมองว่าการดื่มแอลกอฮอล์สามารถทำได้หากไม่ส่งผลกระทบต่อผลการเรียน ในส่วนของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผลการเรียนของนิสิตที่มีพฤติกรรมดื่มแอลกอฮอล์ ได้แก่ รายได้และทัศนคติต่อการดื่มแอลกอฮอล์ โดยนิสิตที่รายได้ต่ำจะมีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์มากกว่านิสิตที่มีรายได้สูง ซึ่งสอดคล้องกับจากการสำรวจของ The Lancet Public Health (2020) ที่กล่าวไว้ว่า ผู้ที่มีรายได้ต่ำจะมีแนวโน้มดื่มหนักและเสียชีวิตจากการดื่มแอลกอฮอล์มากกว่าผู้ที่มีรายได้สูงถึง 3.8 - 5.2 เท่า หรือกล่าวได้ว่าการดื่มแอลกอฮอล์เป็นประจำไม่ส่งผลกระทบต่อผลการเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อย่างไรก็ตาม ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผลการเรียนของนิสิต คือ รายได้ทัศนคติต่อการดื่มแอลกอฮอล์ ดังนั้น จากผลการศึกษาสามารถสรุปได้ว่าการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้ผู้ทดลองไม่ดื่มแอลกอฮอล์ในช่วงใกล้สอบและสังเกตผลกระทบของการดื่มแอลกอฮอล์ต่อผลการเรียน ทำได้โดยการเลือกผู้ทดลองที่มีพฤติกรรมดื่มแอลกอฮอล์เป็นเพศชาย สถานภาพโสด มีรายได้ต่ำ และมีประสบการณ์ในการดื่มที่ดี ซึ่งการเลือกผู้ทดลองดังกล่าวจะสามารถตอบวัตถุประสงค์การศึกษา การดื่มแอลกอฮอล์ส่งผลกระทบต่อผลการเรียนและประสิทธิผลแนวทางการสะกิดเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการดื่มให้ไม่ไปดื่มแอลกอฮอล์ในช่วงใกล้สอบ ได้ตามที่กล่าวมาข้างต้น

5.1) ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาพบว่า การตัดสินใจเลือกดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิตในช่วงใกล้สอบมีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมความกลัวการสูญเสีย (Loss Aversion) การสะกิดด้วยวิธีดังกล่าวจึงเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพที่สุดรวมทั้งการดื่มแอลกอฮอล์ไม่มีผลกระทบต่อผลการเรียนของนิสิต โดยปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผลการเรียนของนิสิตที่มีพฤติกรรมดื่มแอลกอฮอล์ ได้แก่ รายได้และทัศนคติต่อการดื่มแอลกอฮอล์ ดังนั้นจากข้อค้นพบข้างต้นผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาหรือออกแบบนโยบาย ดังนี้

ประการแรก จากการศึกษาพบว่าอายุเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในกลุ่มนิสิตที่มีอายุน้อยหรือเรียนในชั้นปีที่ต่ำจะมีประสบการณ์ในการบริหารจัดการตนเองน้อยกว่านิสิตที่มีอายุมากหรือเรียนในชั้นปีที่สูงกว่า ดังนั้นแนวโน้มที่พฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิตที่มีอายุน้อยหรือเรียนในชั้นปีที่ต่ำจะส่งผลกระทบต่อผลการเรียนจึงมีมากกว่านิสิตที่มีอายุมากหรือเรียนในชั้นปีที่สูง นิสิตที่มีอายุน้อยหรือเรียนในชั้นปีที่ต่ำจึงควรได้รับการปลูกฝังทัศนคติที่เหมาะสมเกี่ยวกับการดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งเป็นการปลูกฝังทัศนคติที่ทำให้นิสิตตระหนักว่าการดื่มแอลกอฮอล์สามารถทำได้หากมีความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม รวมถึงไม่ส่งผลกระทบต่อผลการเรียน นอกจากนี้ควรมีการแนะนำความรู้เกี่ยวกับการดื่มแอลกอฮอล์ เช่น โทษของการดื่มแอลกอฮอล์ และผลกระทบจากการดื่มแอลกอฮอล์ เป็นต้น เพื่อให้นิสิตที่มีอายุน้อยมีความพร้อมในการจัดการตนเองที่ดีขึ้น

ประการที่สอง เนื่องจากผลการศึกษาพบว่าการสะกิดโดยการให้ข้อมูลอินโฟกราฟิกหากไปดื่มจะสอบตก เป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับพฤติกรรมความกลัวการสูญเสีย ดังนั้น ในช่วงใกล้สอบทางคณะหรือสโมสรนิสิตในมหาวิทยาลัยสามารถนำวิธีการสะกิดดังกล่าวไปประยุกต์ใช้เพื่อกระตุ้นให้นิสิตไม่ไปดื่ม

ปีที่ 15 ฉบับที่ 29 มกราคม - มิถุนายน 2567

แอลกอฮอล์ในช่วงใกล้สอบ โดยการส่งข้อความว่า “ใกล้สอบแล้วอย่าดื่มเลยนะ เดี่ยวจะสอบตก” พร้อมกับแนบอินโฟกราฟิกที่มีเนื้อหาเป็นรูปภาพหากไปดื่มจะสอบตกให้แก่นิสิตทางแอปพลิเคชันไลน์ ซึ่งจะส่งข้อความดังกล่าวให้แก่นิสิตในช่วง 1 สัปดาห์ก่อนสอบ เป็นเวลา 5 วัน คือ วันจันทร์ถึงวันศุกร์ เพื่อให้การสะกิดมีประสิทธิภาพมากขึ้นและเป็นการกระตุ้นให้นิสิตตัดสินใจไม่ไปดื่มแอลกอฮอล์ในช่วงใกล้สอบ

อย่างไรก็ตามงานวิจัยฉบับนี้ได้แสดงให้เห็นถึงผลกระทบของการดื่มแอลกอฮอล์ต่อผลการเรียนโดยใช้เครื่องมือตามหลักเศรษฐศาสตร์และแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์พฤติกรรมเข้ามาช่วยแก้ปัญหาหรือปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้ทดลองให้ไม่ไปดื่มแอลกอฮอล์ในช่วงใกล้สอบและศึกษาพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลกระทบต่อผลการเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยยังคงต้องศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมเพื่อออกแบบเครื่องมือหรือนโยบายที่มีประสิทธิภาพเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาดังกล่าวต่อไป

ปีที่ 15 ฉบับที่ 29 มกราคม - มิถุนายน 2567

เอกสารอ้างอิง

- ณวิสาร จุลเพชร และบุญนิภา เกี้ยวมาน. (2560). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช. สืบค้นจาก <https://dspace.bru.ac.th/xmlui/bitstream/handle/123456789/3915/ณวิสาร%20จุลเพชร1%20บุญนิภา%20%20เกี้ยวมาน2.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- ดนัย วงศ์นาง. (2558). ทศนคติการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงวิทยาลัยเทคโนโลยีโปลิเทคนิคลานนา เชียงใหม่. วิทยาลัยเทคโนโลยีโปลิเทคนิคลานนา เชียงใหม่. สืบค้นจาก 20180904_090408.pdf (lannapoly.ac.th)
- ประไพรัตน์ คาวินวิทย์. (2554). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับปริมาณการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. สืบค้นจาก https://ir.swu.ac.th/jspui/bitstream/123456789/563/1/Prapaiat_K.pdf
- ปรางค์ทิพย์ อุจะรัตน์ สุคนธ์ ไชแก้ว วัฒนา พันธุ์ศักดิ์ และสุธีรา สุนทรระกูล. (2554). พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของคนไทยเขตเมือง : กรณีศึกษาชุมชนบ้านบุ เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัยมหิดล. สืบค้นจาก https://ns.mahidol.ac.th/english/journal_NS/pdf/vol29/issue1/Prangtip.pdf
- รัตติยา บัวสอน และเชษฐ รัชดาพรณากุล. (2555). พฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยระดับปริญญาตรีในเขตกรุงเทพมหานคร. คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. สืบค้นจาก <https://he02.tci-thaijo.org/index.php/RNJ/article/download/8981/7638/18303>
- ไพรัตน์ อ้นอินทร์. (2552). พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพและครอบครัว .ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา. สืบค้นจาก <https://cas.or.th/wp-content/uploads/2022/06/51-012-พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพและครอบครัว-1-1.pdf>
- ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา. (2561). ต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ของผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีต่อครัวเรือนในประเทศไทย. สืบค้น จาก <https://cas.or.th/wp-content/uploads/2019/07/69.61-A1-0007-ต้นทุนเศรษฐศาสตร์-1.pdf>
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2564). การสำรวจพฤติกรรมด้านสุขภาพของประชากร. สืบค้นจาก http://www.nso.go.th/sites/2014/DocLib13/ด้านสังคม/สาขาสุขภาพ/สำรวจพฤติกรรมด้านสุขภาพของประชากร/2564/report_2501_64.pdf
- Angrist , J . (2013). The Perils of Peer Effects. Retrieved from The perils of peer effects - ScienceDirect
- Blum , T . C . , Roman , P . M. , & Martin , J . K . . (2015). Alcohol Consumption and Work Performance. Retrieved from https://www.researchgate.net/profile/Paul-Roman/publication/14842803_Alcohol_consumption_and_work_performance/links/560c069308aed543358d1abe/Alcohol-consumption-and-work-performance.pdf?origin=publication_detail

ปีที่ 15 ฉบับที่ 29 มกราคม - มิถุนายน 2567

- Cabalatungan , S . (2001). The Consequences of Alcohol Consumption for Drinking and Non-drinking Students. University of California. Retrieved from <https://sociology.ucdavis.edu/images/ShaddCabalatunganConsequencesofAlcoholConsumptionforDrinkingandNonDrinkingStudents.pdf>
- Green , L . W. , & Kreuter , M . W. (1999). Health Promotion Planning: An Educational and Ecological Approach (3rd ed). Retrieved from Health Promotion Planning: An Educational and Ecological Approach (3rd ed) - PMC (nih.gov)
- Kahneman , D . (2011). Thinking, fast and slow. Farrar, Straus and Giroux.
- Kersbergen , I. (2018). Reducing the Standard Serving Size of Alcoholic Beverages Prompts Reductions in Alcohol Consumption. Retrieved from Reducing the standard serving size of alcoholic beverages prompts reductions in alcohol consumption - Kersbergen - 2018 - Addiction - Wiley Online Library
- Loewenstein, G ., O'Donoghue, T ., & Rabin, M. (2003). Projection Bias in Predicting Future Utility. Retrieved from The Quarterly Journal of Economics
- Mandelíková, M. (2010). Identifying Factors Influencing Alcohol Consumption Among High School Student in the Czech. Retrieved from <https://ies.fsv.cuni.cz/default/file/download/id/13743>
- Onyebuchukwu , I . J ., Sholarin , M . A ., Benedict , A, & Emerenwa , C. (2015). The Effect of Alcohol Consumption on the Academic Performance of Undergraduate Students. Psychology and Behavioral Sciences. Retrieved from (PDF) The Effect of Alcohol Consumption on the Academic Performance of Undergraduate Students (researchgate.net)
- Perkins , H .W. , & Berkowitz , A . D. (1986). Perceiving the Community Norms of Alcohol Use Among Students. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/19369252_Perceiving_the_Community_Norms_of_Alcohol_Use_Among_Students_Some_Research_Implications_for_Campus_Alcohol_Education_Programming
- Thaler, R.H., & Sunstein, C. R. (2008). Nudge: Improving Decisions about Health, Wealth, and Happiness. New York: Penguin Books.
- The Lancet Public Health. (2020). The role of alcohol use and drinking patterns in socioeconomic inequalities in mortality : a systematic review. Retrieved from The role of alcohol use and drinking patterns in socioeconomic inequalities in mortality: a systematic review – The Lancet Public Health
- Tversky, A , & Kahneman , D. (1979). Prospect Theory: An Analysis of Decision under Risk. Retrieved from Prospect Theory: An Analysis of Decision under Risk on JSTOR